

ZAKON O NACIONALNOM PARKU "UNA"

I. OPĆE ODREDBE

Član 1.

Ovim Zakonom osniva se Nacionalni park "Una", uređuju se pitanja zaštite, unapređenja i korištenja Nacionalnog parka "Una" (u daljnjem tekstu: Nacionalni park), upravljanja Nacionalnim parkom, te propisuju prekršaji i određuju upravne mjere za nepoštivanje odredaba ovoga Zakona.

Član 2.

Prirodne vrijednosti u području Nacionalnog parka su prirodne vrijednosti od federalnog značaja. Prirodne vrijednosti u području Nacionalnog parka zaštićuju se provedbenim propisima u skladu sa Zakonom o zaštiti prirode ("Službene novine Federacije BiH", br. 33/03) (u daljnjem tekstu: Zakon).

Područja koja su značajna za očuvanje kulturne baštine u području Nacionalnog parka zaštićuju se u skladu sa Zakonom i propisima o zaštiti kulturne baštine.

II. PODRUČJE NACIONALNOG PARKA

Član 3.

U Nacionalnom parku uspostavlja se:

- a) područje stroge i usmjerene zaštite,
- b) područje usmjerenog razvoja koje uključuje područje u granicama Nacionalnog parka koje nije obuhvaćeno zonom stroge i usmjerene zaštite.

Područje stroge i usmjerene zaštite namijenjeno je postizanju ciljeva zaštite prirodnih vrijednosti, zaštiti i očuvanju prirodnog razvoja ekosistema i prirodnih procesa bez uplitanja čovjeka, zatim za očuvanje nepromijenjenih prirodnih područja, biodiverziteta, staništa biljnih i životinjskih vrsta, omogućavanju posjećivanja i rekreacije i odgojno-obrazovnim i naučnim djelatnostima u obimu i na način koji ima najmanji uticaj na prirodu.

Područje usmjerenog razvoja je, pored očuvanja prirode, kulturnih osobnosti i poljodjelskog pejzaža tradicionalne obrade tla, namijenjeno sa regionalnim specifičnostima usklađenom razvoju djelatnosti stanovništva u Nacionalnom parku, posebno na području poljoprivrede i proizvodnje hrane, šumarstva, domaćih obrta i turizma.

Na dijelovima područja stroge i usmjerene zaštite utvrđuju se zone:

" zona A (omogućuje se poljoprivreda i šumarstvo),

" zona B (omogućuje se ribolov, uzgoj ribe i rafting).

Zone su područja u kojima je, zbog zaštite tradicionalnih načina korištenja prostora u skladu sa odredbama ovog Zakona, uspostavljen poseban režim zaštite na osnovu kojeg se dopušta jači uticaj čovjeka u prirodu radi obavljanja djelatnosti poljoprivrede, šumarstva, lova i ribolova, te rekreacije, koje nisu u suprotnosti sa namjenom područja stroge i usmjerene zaštite Nacionalnog parka.

Član 4.

Nacionalni park obuhvata područje kanjanskog dijela gornjeg toka rijeke Une uzvodno od Lohova, zatim područje kanjanskog dijela donjeg toka rijeke Unac od njenog ušća u Unu uzvodno od Drvarskog polja, te međuprostor između Une i Unca. Cijelo područje Nacionalnog parka potpada pod Općinu Bihać u ukupnoj površini od 19.800 ha.

Granica Nacionalnog parka počinje na istoku na ulazu Unca u kanjon - kota 453, prolazi korito Unca, penje se do ruba kanjona i ide sjeveroistočnim rubom kanjona do kote 658, nastavlja se rubom ispod kote 757, prolazi iznad sela Luke do kote 697 kod Ljutića, dalje rubom kanjona do Pogledala iznad Martinbroda te iznad ušća Unca u Unu, nastavlja grebenom kanjona na sjever preko kote 564, kote 540, kote 539, kote 533, vrha Tuk na koti 518, kote 359 iznad mjesta Gečet, prolazi sjeverno oko Gečetske glave prema Čojluku, dalje putem R408b zapadno do velike krivine iznad Une, te dalje sjeverno uz put oko kote 358 do ceste Gorjevac - Kulen-Vakuf i dalje uz istočnu stranu ceste, te zapadno od otvorenog kopa gipsa do mjesta Paćeni, gdje granica prelazi cestu i dalje obilazi zapadnim rubom doline naselja Paćeni, Orašac i Šukovi, te prelazi cestu i dalje ide uz njen istočni rub do mjesta Dubovsko, nastavlja uz sjeverni rub lokalne ceste do kote 615 gdje se spaja sa magistralnom cestom Bihać - Petrovac i ide dalje njezinim sjevernim rubom do kote 500 kod naselja Žećnice, zatim dalje do prve velike krivine na magistralnoj cesti iznad kote 472 gdje prelazi cestu i spušta se prema mjestu Podastrana, te dalje sjevernom stranom lokalnog puta preko kote 334 i kote 346 prema rijeci Uni koju prelazi oko 250 m nizvodno od "Dvoslapa" gdje prelazi preko magistralne ceste Ripač - D. Lapac i nastavlja istočnim rubom ceste do državnog graničnog prijelaza Ušljebić, te dalje po granici sa Republikom Hrvatskom prema jugu po rijeci Uni preko Štrbačkog buka do južnog kraja kanjona Une kod kote 448, gdje se odvaja zajedno sa državnom granicom od rijeke Une prema koti 406 te dalje po trasi državne granice oko područja Kalata te se vraća na prugu Bihać - Knin sjeverno od Selišta i dalje prati trasu državne granice sa Republikom Hrvatskom do željezničkog mosta na Uni uzvodno od Martinbroda i dalje rijekom Unom do ušća Krke te dalje trasom državne granice po koritu rijeke Krke do njenog izvora gdje se odvaja od trase državne granice i penje sjeverno do ruba kanjona vodotoka Potok, pa preko kote 566 nastavlja do puta na zapadnoj strani naselja Košlovac, te dalje južnom stranom lokalnog puta do kote 760 kod naselja Grbić, preko kote 1061, te željezničke stanice Hrnjadi, dalje uz južnu stranu stare pruge do krivine iznad mjesta Hrnjadi gdje se odvaja prema koti 815, dalje ide donjim rubom padine oko kote 655 do kanjona Unca te dalje rubom kanjona istočno od naselja Trešnjik do lokaliteta Berek i kote 453. Područje stroge i usmjerene zaštite Nacionalnog parka obuhvata sljedeća područja unutar granica parka:

" sjeverno područje određeno je granicama Nacionalnog parka koje se nalaze sjeverozapadno od granice koja ide zapadno od mjesta Šukovi podnožjem vrha Ljutoć prema zapadu, obilazi kotu 661, preko kote 440, te dalje cestom preko kote 353, podnožjem oko kote 535,4 prema Štrbačkom buku i dolazi na rijeku Unu 150 metara uzvodno od Štrbačkog buka;

" južno područje obuhvaćeno je granicama Nacionalnog parka koje se nalaze jugoistočno od granice koja ide zapadno od kote 673 na kraju kanjona kod Pogledala, dalje na zapad prema koti 515, te na jug do ceste Kulen-Vakuf - Martinbrod, te dalje na zapad preko ušća Unca u Unu do kote 319 i zatim na jug do rijeke Une, dalje 100 metara jugozapadno i onda prema željezničkoj stanici Martinbrod, te se vraća prema rijeci Uni i oko 100 metara prije Une skreće na jug prema Martinbrodu, pa dalje na istok preko rijeke Une, kote 333, te na Unac, oko ribogojilišta i Manastira Rmanj podnožjem brda Šelije do ceste u Martinbrodu i krivinom ceste gdje se odvaja i 100 metara od ceste ide do odvojaka za željezničku stanicu.

Na određenim dijelovima područja stroge i usmjerene zaštite utvrdit će se zone A i zone B (više zona) na osnovu Prostornog plana područja posebnih obilježja koji će se za Nacionalni park izraditi po posebnom propisu (u daljnjem tekstu: Prostorni plan PPO).

Detaljnije granice između navedenih kota utvrdit će Vlada Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Vlada).

Član 5.

Granice Nacionalnog parka i područja režima stroge zaštite iz člana 4. st. 2. i 3. prikazane su na državnoj topografskoj karti u mjerilu 1:25 000, koja je sastavni dio ovog Zakona.

Granice područja iz stava 1. ovog člana detaljno se prikazuju na digitalnom katastarskom planu. Državna topografska karta i digitalni katastarski plan iz stava 2. ovog člana u izvornom obliku pohranjuju se u Parlamentu Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Parlament FBiH) i Federalnom ministarstvu okoliša i turizma, a duplikati u Kantonalnom ministarstvu prostornog uređenja, obnove, razvoja i zaštite okoline i Službi za urbanizam u Općini Bihać, te u Javnom preduzeću koje upravlja Nacionalnim parkom.

III. ZAŠTITA I RAZVOJ

1. Režimi zaštite

Član 6.

U području Nacionalnog parka nisu dopušteni zahvati i obavljanje djelatnosti u obimu i na način koji bi mogao ugroziti ciljeve osnivanja Nacionalnog parka ili nepovoljno uticati na prirodne vrijednosti u takvoj mjeri da bi se značajno promijenile one karakteristike koje su značajne za njihovo očuvanje, biološku raznolikost i vrijednost pejzaža.

U području Nacionalnog parka naročito je zabranjeno:

- 1) oštećivati ili iz prirode uzimati primjerke ugroženih divljih vrsta, osim u svrhu naučnih istraživanja;
- 2) unositi neautohtone vrste šumskog drveća i grmlja, osim za potrebe saniranja erozija ili započetog ozelenjavanja zemljišta;
- 3) unositi u vodotoke neautohtone vrste riba i druge neautohtone životinjske vrste;
- 4) namjerno puštati genetski modificirane organizme u okoliš;
- 5) loviti zaštićene, rijetke i ugrožene vrste divljači;
- 6) uzimati iz prirode životinje koje nisu određene kao divljač ili ribe, osim u svrhu naučnih istraživanja i stvaranja uvjeta zaštite životinjskih vrsta u skladu sa propisima iz područja zaštite prirode;
- 7) pošumljavati poljoprivredna zemljišta, osim ako to nalažu mjere za zaštitu od erozije ili klizišta;
- 8) isušivati ili zatrpavati vlažna staništa;
- 9) ograđivati zemljišta, osim za potrebe u poljoprivredi, šumarstvu, upravljanju vodama, izvođenju naučnih istraživanja, zaštiti prirodnih vrijednosti, te objekata kulturne baštine ili kulturnih spomenika u naseljenim područjima;
- 10) koristiti agrohemijska sredstva za uništavanje raslinja i životinja (herbicidi i insekticidi) izvan obradivih površina;
- 11) koristiti se sredstvima za zaštitu bilja izvan obradivih površina;
- 12) graditi nove individualne objekte za odmor ili za turistički smještaj, dograđivati postojeće objekte ili u turističke svrhe mijenjati namjenu postojećih objekata, osim u naseljenim područjima Orašca, Kulen-Vakufa, Martinbroda i lokalitetima koji budu za te namjene određeni Prostornim planom PPO u čiju granicu obuhvata ulazi cjelokupna površina Nacionalnog parka i Planom upravljanja Nacionalnim parkom;
- 13) mijenjati namjenu postojećih privrednih objekata za potrebe turističkog smještaja;
- 14) graditi nove i/ili dograđivati postojeće objekte za turistički smještaj, osim dogradnje postojećih objekata ako to zahtijevaju propisi za obavljanje ugostiteljske djelatnosti, te gradnje objekata za njihovu okolišnu sanaciju (kanalizacija, pročistači otpadnih voda i dr.);
- 15) graditi nove hotele, motele, hotelska i apartmanska naselja, osim u naseljenim područjima koja budu za te namjene određena Prostornim planom PPO;
- 16) graditi proizvodne objekte osim objekata određenih Prostornim planom PPO i Planom upravljanja za Nacionalni park;
- 17) rekreacijske djelatnosti na vodotocima, osim na za to određenim područjima i pod uvjetima određenim u Planu upravljanja;
- 18) gospodarenje šumama u komercijalne svrhe;
- 19) graditi nove objekte i infrastrukturu za snabdijevanje energijom, osim za snabdijevanje energijom iz obnovljivih izvora (energija sunca, energija iz biomase, geotermalna energija, hidrotermalna energija, energija vodotoka) za potrebe stanovništva i djelatnosti u području parka;
- 20) graditi odlagališta otpada i odlagati otpad izvan za to određenih i uređenih mjesta za skupljanje otpada;
- 21) graditi vodne akumulacije;
- 22) graditi nove vojne objekte;
- 23) graditi nove uzletno-sletne staze;
- 24) uzlijetati i pristajati letjelicama, zmajevima, balonima ili padobranima izvan za to određenih područja;
- 25) izvoditi zahvate kojima bi se mijenjao vodni režim, oblik korita ili bilo na koji drugi način

uticalo na prirodne odnose vodotoka i priobalnih zemljišta, osim ako to zahtijevaju potrebe za zaštitom obala od erozije, potrebe za snabdijevanjem pitkom vodom, potrebe za zahvate za zaštitu voda ili uvjeti za zaštitu protiv štetnog djelovanja voda;

26) odvoziti šljunak, pijesak i kamenje iz vodotoka i vodnih i priobalnih zemljišta, osim u obimu i količini određenoj u planu upravljanja vodnim slivom ili njegovih dijelova, ili ako su takvi zahvati nužni za uređenje vodnog režima;

27) iskorištavati mineralne sirovine;

28) izvan naseljenih područja postavljati table, natpise i druge objekte za slikovno ili zvučno obavještavanje i oglašavanje, ako postavljanje nije uređeno propisima o javnim i šumskim cestama, osim tabli za označavanje turističkih i planinskih putova, te putova i staza koje su postavljene od javne ustanove za upravljanje područjem Nacionalnog parka;

29) usmjereno osvjetljivati prirodne vrijednosti, upotrebljavati osvijetljene reklamne panoe, svjetlosne snopove svih vrsta i oblika, mirujuće ili vrteće, usmjerene prema nebu ili prema površinama od kojih se mogu reflektirati prema nebu, osim usmjerenog osvjetljavanja objekata kulturno-historijske baštine i manjih svijetlećih reklama površine do 1 m² u naseljenim mjestima;

30) koristiti ceste za cestovni saobraćaj opasnim tvarima;

31) parkirati motorna vozila i/ili kamp-prikolice izvan za to određenih mjesta;

32) postavljati šatore izvan za to određenih mjesta;

33) paliti vatru izvan određenih i uređenih mjesta, osim nadziranog za stanovništvo u Nacionalnom parku pri obavljanju poljoprivredne djelatnosti ili paljenja drvnih otpadaka na otvorenim prostorima radi održavanja i zaštite šuma;

34) puštanje pasa sa povodca izvan naseljenih područja, osim pri nadzoru ili pri korištenju pasa od policije, vojske i spasilačke službe.

U području Nacionalnog parka zabranjeni su, također, zahvati i djelatnosti za koje je u postupku izrade dokumenata prostornog uređenja, planova korištenja prirodnih dobara ili pri izdavanju konkretnih upravnih akata utvrđeno da bi mogli ugroziti ciljeve osnivanja Nacionalnog parka, te da bi nepovoljno uticali na prirodne vrijednosti u takvoj mjeri da bi se bitno promijenile karakteristike koje su značajne za njihovo očuvanje, biološku i raznolikost pejzaža, te bitno ugrozile njegove ekološke, biološke vrijednosti i vrijednosti pejzaža.

Štetnost zahvata i djelatnosti iz stava 3. ovog člana utvrđuju se u postupku procjene uticaja na okoliš i drugih postupaka koji se vode u skladu sa Zakonom o zaštiti okoliša ("Službene novine Federacije BiH", br. 33/03) i Zakonom o zaštiti prirode ("Službene novine Federacije BiH", br. 33/03).

Član 7.

U području režima stroge i usmjerene zaštite pored zabrana iz člana 6. ovog Zakona zabranjeno je:

1) graditi nove objekte osim objekata privredne javne infrastrukture sa područja komunalnog privređivanja, elektronapajanja, telekomunikacija i upravljanja vodama;

2) mijenjati namjenu postojećih objekata;

3) graditi zamjenske objekte osim onih namijenjenih isključivo obavljanju poljoprivredne djelatnosti u skladu sa propisima koji uređuju obavljanje poljoprivredne djelatnosti.

U području režima stroge i usmjerene zaštite dopuštena je rekonstrukcija postojećih objekata u okviru postojećih dimenzija (gabarita) i obilježja graditeljskog naslijeđa. Izuzetno od odredaba tač. 2. i 3. stava 1. ovog člana, u području režima stroge i usmjerene zaštite dopuštene su gradnje, rekonstrukcije i zamjenske gradnje objekata na poplavnim i erozijskim područjima (klizištima) koje su nužne zbog neposredne opasnosti od prirodnih i drugih nesreća ili radi sprječavanja ili smanjenja njihovih posljedica, kao i objekti za zaštitu, spašavanje i pomoć pri prirodnim i drugim nepogodama i nesrećama.

Član 8.

U području režima stroge i usmjerene zaštite pored zabrana iz čl. 6. i 7. ovog Zakona također je zabranjeno:

- 1) izvođenje melioracijskih radova, osim sječe stabala i grmlja pri redovnom održavanju i uređivanju pašnjaka i putova na za to određenim područjima za potrebe ispaše domaćih životinja, te za uređenje postojeće mreže putova;
- 2) mijenjanje oblika i sastava površina osim u slučajevima dopuštenim ovim Zakonom;
- 3) uzimanje iz prirode minerala i fosila, osim u svrhe naučnih istraživanja i edukacije;
- 4) uzimanje iz prirode vrsta samoniklog bilja, osim u svrhe naučnih istraživanja;
- 5) napasanje stoke izvan za to određenih područja;
- 6) priređivanje javnih skupova i priredbi, osim priređivanja tradicionalnih javnih skupova i priredbi;
- 7) izvođenje vojnih vježbi, osim izuzetno za specijalističko osposobljavanje i u obimu, na lokacijama i pod uvjetima određenim u Planu upravljanja;
- 8) letenje motornim letjelicama, osim letenja u međunarodnom zračnom prostoru;
- 9) lov divljači;
- 10) lov ribe;
- 11) kupanje, kajakaštvo, rafting i druge rekreacijske djelatnosti na vodotocima;
- 12) čišćenje i pranje vozila, te ispuštanje ulja i sl.,
- 13) vožnja biciklima izvan za to određenih putova i biciklističkih staza; gradnja novih putova, osim izuzetno na način i pod uvjetima kako je to određeno Planom upravljanja.

Za uzimanje minerala ili fosila iz prirode u području režima stroge i usmjerene zaštite potrebno je pribaviti saglasnost javne ustanove za upravljanje područjem Nacionalnog parka.

Za sprječavanje širenja zaraznih bolesti i provođenje mjera upravljanja vezanih uz populacije pojedinih životinjskih vrsta na granici područja režima stroge i usmjerene zaštite utvrđuju se tampon zone.

Obuhvat i upravljačke mjere za pojedinu tampon zonu određuju se i usklađuju prema Planu upravljanja u godišnjim planovima lovno-uzgojnih aktivnosti izvedenih iz lovno-privrednih osnova za lovišta u području Nacionalnog parka.

Izuzetno od odredbe tačke 8. stav 1. ovog člana, dozvoljeno je letenje letjelicama na motorni pogon nad područjem režima stroge i usmjerene zaštite za potrebe zaštite, spašavanja i pomoći prilikom prirodnih i drugih nesreća, za potrebe održavanja Nacionalnog parka i infrastrukture u Nacionalnom parku, te eventualnog snabdijevanja posebnih objekata u skladu sa Planom upravljanja, te za potrebe meteorološke službe, geodetskih mjerenja i filmskog snimanja u reklamne svrhe.

Za letenje nad područjem stroge i usmjerene zaštite radi geodetskog i filmskog snimanja potrebno je pribaviti saglasnost javnog preduzeća.

Član 9.

Izuzetno od odredbi čl. 6., 7. i 8. ovog Zakona, u određenim zonama, koje će biti posebno utvrđene u Prostornom planu PPO, dozvoljeno je:

- 1) uređivanje poljoprivrednih površina i uređenje pristupnih putova do tih površina radi obavljanja poljoprivredne djelatnosti;
- 2) upravljanje šumskim površinama u skladu sa šumsko-privrednom osnovom ili programom za privređivanje privatnim šumama.

Izuzetno od odredbi čl. 6., 7. i 8. ovog Zakona, u zonama koje će biti posebno utvrđene Prostornim planom PPO i Planom upravljanja Nacionalnim parkom dozvoljeno je:

- 1) lov ribe;
- 2) rekonstrukcija ili zamjenska gradnja postojećih objekata za uzgoj ribe, kao i postavljanje pripadajuće opreme;
- 3) rekreacijske aktivnosti na vodi;
- 4) gradnja pristaništa u skladu sa propisima o sigurnosti riječne plovidbe;
- 5) gradnja biciklističkih i pješačkih staza;
- 6) gradnja objekata i postavljanje opreme koja je obavezna u skladu sa propisima o sigurnosti na javnim kupalištima;
- 7) priređivanje sportskih i tradicionalnih priredbi na vodotocima.

Član 10.

Federalni, kantonalni ili općinski organi, nadležni za sigurnost federalnih ili općinskih cesta i prometa na njima, mogu po dobivenom mišljenju javnog preduzeća, uspostaviti poseban režim na prometnicama unutar Nacionalnog parka na način da bez obzira na propise o javnim cestama i propise o sigurnosti cestovnog prometa, ograniče korištenje federalnih ili općinskih cesta za pojedine kategorije ili za sva vozila, osim za ona koje koriste:

- 1) vlasnici ili korisnici zemljišta u Nacionalnom parku za pristup do svojih zemljišta;
- 2) stanovništvo sa stalnim ili povremenim prebivalištem u Nacionalnom parku te njihovi gosti za pristup do njihovih prebivališta;
- 3) turisti koji koriste smještajne objekte u Nacionalnom parku za pristup objektima u kojima su smješteni ili u kojima su nastanjeni;
- 4) službe pri obavljanju upravnih poslova ili izvršavanju naloga javnog preduzeća, policija, vatrogasci, vojska, spasilačke službe, zdravstvene i veterinarske službe te pravna i fizička lica koja obavljaju prijevoz putnika u cestovnom prometu ili obavljaju prijevoz roba i usluga vezane za dopuštene djelatnosti i u Nacionalnom parku.

2. Razvojne smjernice

Član 11.

Razvojne smjernice u Nacionalnom parku odnose se na uvjete vezane za projekte i investicije u Nacionalnom parku koje nisu u suprotnosti sa ciljevima proglašavanja Nacionalnog parka i koje pružaju razvojne mogućnosti lokalnom stanovništvu, prvenstveno u turizmu, poljoprivredi i proizvodnji hrane.

Razvojnim smjernicama potiče se održivi razvoj prilagođen karakteristikama i prirodnim vrijednostima Nacionalnog parka koji se podržava kroz:

- 1) poticanje prirodnim vrijednostima i kulturnoj baštini prikladnih oblika turizma i rekreacije;
- 2) poticanje razvoja ruralnog prostora, poboljšanje infrastrukture seoskih gospodarstava sa uređenjem prostora i obnovom sela;
- 3) poticanje dopunskih djelatnosti u poljoprivredi koje su povezane sa ekološkom poljoprivrednom proizvodnjom i uzgojem autohtonih pasmina domaćih životinja i njihovih proizvoda sa ekološkom markicom i geografskim porijeklom;
- 4) poboljšanje komunalne infrastrukture;
- 5) omogućavanje obrtničkih djelatnosti sa naglaskom na stare obrte;
- 6) zaštitom kulturne baštine;
- 7) korištenje okolišu prihvatljivih (neškodljivih) tehnologija pri prijevozu unutar Nacionalnog parka;
- 8) očuvanje biološke raznolikosti i prepoznatljivosti pejzaža;
- 9) očuvanje prirodnih vrijednosti.

Razvojne smjernice iz stava 2. ovog člana detaljnije se razrađuju u Planu upravljanja koji se za Nacionalni park izrađuje i donosi u skladu sa Zakonom.

Član 12.

Za ostvarenje razvojnih smjernica iz člana 11. ovog Zakona kao prioriteta za koje će se u Planu upravljanja Nacionalnog parka sugerirati dodjeljivanje poticaja iz budžeta ili sufinansiranje utvrđuje se:

- 1) na području turizma za:
  - " poboljšanje turističke infrastrukture u smislu gradnje i obnove
  - " kapaciteta prenoćišta, objekata za rekreaciju, te za poboljšanje ugostiteljske ponude (prema smjernicama Prostornog plana PPO),
  - " podršku projektima lokalnih zajednica u području turizma,
  - " podršku projektima i programima turističkih društava/zajednica u području Nacionalnog parka,
  - " podršku projektima za predstavljanje i promociju Nacionalnog parka;
- 2) na području regionalne i lokalne infrastrukture:
  - " izgradnje objekata regionalne ili lokalne infrastrukture na području vodosnabdijevanja i odvodnje otpadnih voda,
  - " izgradnje lokalne prometne mreže,
  - " izgradnje objekata ili uređaja za korištenje energije iz obnovljivih izvora za lokalne potrebe;
- 3) na području poljoprivrede za:

- " cjelokupan razvoj ruralnih područja i obnovu sela,
- " prostorno uređenje obnove sela,
- " obnovu i uređenje pašnjaka i travnjaka,
- " poticanje privređivanja koje je usmjereno na očuvanje biološke raznolikosti i prepoznatljivosti pejzaža,
- " očuvanje autohtonih pasmina domaćih životinja i starih sorti voćaka,
- " pripremu i preradu poljoprivrednih proizvoda sa ekološkom markicom i geografskim porijeklom;
- " djelatnosti seoskog domaćinstva povezane sa tradicionalnim običajima i ponudom tradicionalnih jela;
- " razvoj turističke ponude na seoskim domaćinstvima;
- 4) na području prometa za:
  - " uređivanje, usmjeravanje i ograničavanje cestovnog prometa u cilju poticanja korištenja prijevoza putnika sredstvima javnog prijevoza,
  - " korištenje alternativnih prijevoznih sredstava unutar Nacionalnog parka;
- 5) na području kulturne baštine:
  - " za održavanje kulturne baštine, posebno za održanje obilježja kulturnog pejzaža;
- 6) na području obrta:
  - " za oživljavanje tradicijskih (starih/domaćih) obrta i razvoj okolišno prikladnih obrta;
- 7) na području biološke raznolikosti za:
  - " ugovornu zaštitu,
  - " brigu nad prirodnim vrijednostima,
  - " obnovu prirode i prirodnih vrijednosti;
- 8) na području očuvanja pejzaža za:
  - " održavanje i očuvanje pejzažne tipologije;
  - " obnovu postojećih i gradnju novih objekata u skladu sa karakteristikama graditeljske baštine.

III. UPRAVLJANJE NACIONALNIM PARKOM

Član 13.

Za upravljanje Nacionalnim parkom osnovat će se Javno preduzeće Nacionalni park "Una" (u daljnjem tekstu: Javno preduzeće).

Javno preduzeće može se baviti i privrednom djelatnošću, koja je neposredno vezana uz ostvarivanje osnovnih zadataka Javnog preduzeća s tim što vršenje privredne djelatnosti ne može biti na štetu osnovne djelatnosti Javnog preduzeća.

Osnivačka prava u Javnom preduzeću u ime Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Federacija) vršit će Vlada Federacije.

Javno preduzeće iz stava 1. ovog člana svoju djelatnost obavljat će kao javnu djelatnost.

Član 14.

Javno preduzeće obavlja djelatnost zaštite, održavanja i promocije Nacionalnog parka u cilju zaštite i očuvanja izvornosti prirode, osiguravanja neometanog odvijanja prirodnih procesa i održivog korištenja prirodnih dobara, te nadzire provođenje uvjeta i mjera zaštite prirode na području kojim upravlja.

Javno preduzeće obavlja kao javnu službu sljedeće poslove:

- 1) priprema prijedlog plana upravljanja;
- 2) priprema godišnje programe rada na osnovu plana upravljanja, te brine o provedbi poslova iz godišnjeg plana;
- 3) priprema stručne podloge za izradu Prostornog plana Nacionalnog parka;
- 4) saraduje sa lokalnim zajednicama u postizanju ciljeva zaštite i razvoja Nacionalnog parka;
- 5) prati i analizira stanje prirode i prirodnih vrijednosti te uticaje na prirodu u području Nacionalnog parka;
- 6) učestvuje u izradi stručnih podloga za uvjete zaštite prirode koji su u vezi sa zahvatima koji se planiraju u području Nacionalnog parka;
- 7) utvrđuje uvjete u postupku konkursa za obavljanje dopuštenih djelatnosti u Nacionalnom parku putem koncesija i koncesijskih dopuštenja;
- 8) izvodi mjere za zaštitu prirode u području Nacionalnog parka;
- 9) sklapa ugovore za zaštitu prirodnih vrijednosti u području Nacionalnog parka u skladu sa propisima o zaštiti prirode;
- 10) sklapa ugovore o brizi nad prirodnim vrijednostima u području Nacionalnog parka u skladu sa propisima o zaštiti prirode;
- 11) izdaje saglasnosti vezane uz provedbu mjera za koje je u planu upravljanja određeno da ih izdaje Javno preduzeće;
- 12) daje mišljenje za organizaciju priredbi za koje je prema propisu o javnom okupljanju potrebna saglasnost nadležnog upravnog tijela;
- 13) koordinira i priprema izvođenje istraživačkih poslova u vezi sa Nacionalnim parkom;
- 14) brine za održavanje, obnovu i zaštitu prirodnih vrijednosti u području Nacionalnog parka;
- 15) brine za predstavljanje Nacionalnog parka;
- 16) stručno pomaže i savjetuje vlasnike i korisnike zemljišta u Nacionalnom parku;
- 17) osigurava dostupnost informacija o Nacionalnom parku;
- 18) planira i održava putove i oznake (signalizaciju), te drugu infrastrukturu namijenjenu obilasku Nacionalnog parka i za koju brine Javno preduzeće;
- 19) vodi posjetitelje po Nacionalnom parku;
- 20) priprema i izvodi obrazovne programe o značaju Nacionalnog parka, zaštiti prirodnih vrijednosti, očuvanju prepoznatljivosti pejzaža, kulturne baštine, očuvanju biološke raznolikosti i zaštiti okoliša u Nacionalnom parku;
- 21) upravlja bazama podataka o Nacionalnom parku.

Na osnovu javnih ovlasti Javno preduzeće vrši neposredni nadzor u području Nacionalnog parka. Pored poslova iz prethodna dva stava Javno preduzeće, također, obavlja sljedeće poslove:

- 1) vrši istraživačke poslove u vezi sa zaštićenim područjem;
- 2) saraduje sa međunarodnim organizacijama sa područja zaštite prirode;
- 3) saraduje sa institucijama/preduzećima koja upravljaju zaštićenim područjima u državi Bosni i Hercegovini i u inozemstvu;
- 4) saraduje sa organizacijama i institucijama nadležnim za zaštitu kulturne baštine u pripremi osnova za zaštitu kulturne baštine u području Nacionalnog parka;

5) upravlja obnovljenim objektima kulturne baštine koja su upisana u registar kulturne baštine i spomenika kulture u području Nacionalnog parka, a koja su mu posebnim propisom povjerena na upravljanje;

6) prati stanje vrijednosti pejzaža u području Nacionalnog parka;

7) izvodi druge poslove određene statutom Javnog preduzeća.

Pored poslova iz st. 1., 2., 3. i 4. ovog člana Javnom preduzeću se, na osnovu posebne odluke Vlade, kao privremena ili trajna zadaća može povjeriti priprema i vođenje poslova u vezi sa državnim investiranjem u kapitalne objekte zaštite prirode u području Nacionalnog parka.

U slučajevima ugovaranja upravljanja nad prirodnim vrijednostima u Nacionalnom parku, bez obzira na propise o očuvanju prirode, pri izboru upravljača prednost imaju pravna ili fizička lica koja imaju sjedište ili stalno prebivalište u Nacionalnom parku, uz uslov da su za upravljanje stručno osposobljena.

Član 15.

Vlada Federacije BiH odlučit će da se prirodne vrijednosti, nekretnine i stvari koje služe zaštiti prirode i upravljanju Nacionalnim parkom, a koje su u državnom vlasništvu u području Nacionalnog parka, daju na upravljanje Javnom preduzeću.

IV. PLAN UPRAVLJANJA NACIONALNIM PARKOM

Član 16.

Nacionalnim parkom upravlja Javno preduzeće na osnovu plana upravljanja.

Plan upravljanja donosi se u skladu sa odredbama ovog Zakona i za period od 10 godina.

Plan upravljanja određuje razvojne smjernice, način izvođenja zaštite, korištenja i upravljanja Nacionalnim parkom, te konkretnije smjernice za zaštitu i očuvanje prirodnih vrijednosti zaštićenog područja, uz uvažavanje potreba lokalnog stanovništva.

Pravna i fizička lica koja obavljaju djelatnosti u Nacionalnom parku dužna su se pridržavati plana upravljanja.

Član 17.

Javno preduzeće na osnovu plana upravljanja za svaku godinu donosi godišnji program rada.

Programom rada detaljnije se određuju poslovi Javnog preduzeća, način stručne pomoći i savjetovanja lokalnog stanovništva pri obavljanju njihovih djelatnosti koje omogućuju održiv razvoj u području Nacionalnog parka.

Javno preduzeće dužno je godišnji program rada dostaviti na potvrđivanje federalnom ministru okoliša i turizma (u daljnjem tekstu: ministar).

Član 18.

Javno preduzeće dužno je svake dvije godine obavijestiti Vladu o provođenju plana upravljanja. Nakon isteka perioda od pet godina analizira se provedba plana upravljanja i ostvareni rezultati, te se po potrebi obavlja revizija plana upravljanja na način i u postupku kako je to propisano za njegovo donošenje.

V. FINANSIRANJE

Član 19.

Za obavljanje djelatnosti Javno preduzeće dobiva sredstva:

- 1) iz budžeta Federacije;
- 2) od ulaznica, naknada za parkiranje i kampiranja;
- 3) od naknada za korištenje zaštićenog znaka Nacionalni park;
- 4) od prodaje suvenira, karata i dr.;
- 5) od finansijskih sredstava dobivenih upravljanjem nekretninama i stvarima;
- 6) od sredstava iz sufinansiranih programa i projekata koji su u skladu sa osnivanjem Nacionalnog parka;
- 7) od subvencija, donacija;
- 8) iz sredstava lokalnih, državnih i međunarodnih fondova i zaklada, ustanova i organizacija;
- 9) drugih izvora u skladu sa ovim Zakonom i posebnim propisima.

Javno preduzeće može, također, ostvarivati sredstva iz budžeta kantona i/ili općina u skladu sa njihovim programima u dijelu u kojem su oni sastavni dio plana upravljanja Nacionalnog parka. Ostvarenom dobiti, u skladu sa finansijskim planom i planom upravljanja i godišnjim programom rada raspolaže Javno preduzeće.

Ostvarenu dobit Javno preduzeće dužno je namijeniti, u skladu sa godišnjim programom rada:

- 1) razvoju vlastite djelatnosti i otkupu nekretnina, prvenstveno zemljišta u Nacionalnom parku;
- 2) subvencijama u provođenju razvojnih smjernica iz člana 12. ovog Zakona;
- 3) naknadama vezanim uz ugovornu zaštitu i brigu nad prirodnim vrijednostima;
- 4) okolišnoj sanaciji objekata i degradiranog okoliša;
- 5) izdavanju publikacija u vezi sa parkom;
- 6) drugim djelatnostima u skladu sa ciljevima i namjenom Nacionalnog parka.

VI. PODACI

Član 20.

Podatke koje koristi za obavljanje svoje djelatnosti Javno preduzeće osigurava vlastitim istraživanjima i od institucija koje su ovlaštene za skupljanje podataka. Državni organi, javni zavodi, agencije i druge institucije i ustanove koje raspolažu javnim zbirkama podataka du`ne su podatke koji su Javnom preduzeću potrebni za obavljanje poslova iz st. 3. i 4. člana 14. ovog Zakona proslijediti, pri čemu se lični podaci štite u skladu sa zakonom. Za prosljeđivanje podataka pravna lica iz stava 2. ovog člana mogu Javnom preduzeću zaračunati samo neposredne materijalne troškove dostave.

VII. OGRANIČENJA U PRAVNOM PROMETU

Član 21.

Pravni promet zemljišta i nekretnina u Nacionalnom parku vrši se u skladu sa članom 24. ovog Zakona.

Ako vlasnik proda nekretninu u zaštićenom području, a nije postupio u skladu sa stavom 1. ovog člana, Javno preduzeće ima pravo tužbom protiv prodavca i kupca zahtijevati poništenje ugovora o kupoprodaji u roku do 90 dana od dana saznanja za sklapanje tog ugovora, ali najkasnije u roku od pet godina od dana sklapanja ugovora o kupoprodaji.

Član 22.

Vlasništvo nad nekretninama u Nacionalnom parku može se sticati pod uvjetima propisanim ovim Zakonom i drugim zakonima.

Strana pravna ili fizička lica ne mogu sticati pravo vlasništva u Nacionalnom parku osim ako međunarodnim ugovorom nije drugačije određeno.

Član 23.

Kada je to nužno radi provedbe zaštite i očuvanja zaštićenih prirodnih vrijednosti, smatra se da postoji interes Federacije za eksproprijaciju ili ograničenje vlasničkih i drugih stvarnih prava na nekretninama u Nacionalnom parku.

Postupak eksproprijacije prava vlasništva nekretnine provodi se u skladu sa posebnim propisom.

Član 24.

Federacija je dužna na zahtjev vlasnika nekretnine u zaštićenom području za tržišnu cijenu

otkupiti nekretninu ili ponuditi drugu jednako vrijednu nekretninu, koju zbog ograničenja i zabrana iz ovog Zakona nije moguće upotrebljavati za djelatnost za koju se upotrebljavala prije zaštite, ili se može upotrebljavati tek u neznatnoj mjeri.

Vlasnik nekretnine ima pravo ponuditi nekretninu na prodaju u skladu sa ovim članom u roku dvije godine od dana stupanja na snagu akta koji je prouzrokovao ograničenja i zabrane na nekretnini.

VIII. NADZOR

Član 25.

Inspeksijski nadzor nad odredbama ovog Zakona, te propisa i uvjeta izdanih na osnovu ovog Zakona vrši nadležni inspektorat.

Provedbu odredaba ovog Zakona te propisa i uvjeta izdanih na osnovu ovog Zakona koji se odnose na djelokrug drugih ministarstava nadziru organi uprave nadležni za navedeni djelokrug. Neposredni nadzor nad provedbom odredaba čl. 6., 7., 8. i 9. ovog Zakona vrše, pored nadležnih inspektora iz prethodnih st. 1. i 2. ovog člana također nadzornici Javnog preduzeća, koji su kao nadzornička služba zaštite prirode organizirani pri Javnom preduzeću.

U izvršavanju neposrednog nadzora pri provođenju odredaba čl. 6., 7., 8. i 9. ovog Zakona dužne su saradivati i odgovarajuće službe javnih sektora (šumarstvo, lovstvo) koji u području Nacionalnog parka obavljaju dopuštene djelatnosti.

Provedbeni propis kojim se urejuje organizacija i način rada nadzorničke službe zaštite prirode donijet će Javno preduzeće uz saglasnost Ministarstva.

X. KAZNENE ODREDBE

Član 26.

Novčanom kaznom u iznosu od 5.000,00 KM do 15.000,00 KM bit će kažnjeno za prekršaj pravno lice ako:

- " prekrši zabranu utvrđenu propisom o proglašenju područja prirode zaštićenim;
- " obavlja radnje koje su zabranjene odredbama ovog Zakona, suprotno odredbama člana 6.;
- " unosi nove vrste suprotno odredbama ovog Zakona (član 6. stav 2. tač. 2. i 3.);
- " ponovno unosi nestale životinje i biljke;
- " ne obavijesti Ministarstvo o pronalasku minerala i fosila i ne ponudi prodaju minerala i fosila, suprotno odredbama člana 8. tač. 3. i 13.;
- " ne ponudi prodaju nekretnina unutar zaštićenog područja prvo Federaciji, na osnovu prava preče kupnje, suprotno odredbama člana 24.;
- " ne osigura pristup zaštićenim područjima suprotno odredbama člana 10. Zakona.

Za prekršaj iz stava 1. ovog člana bit će kažnjeno i odgovorno lice u pravnom licu novčanom kaznom u iznosu od 50,00 KM do 3.000,00 KM.

Novčanom kaznom u iznosu od 20,00 KM do 1.500,00 KM bit će kažnjeno za prekršaj fizičko lice koje izvrši radnje iz stava 1. ovog člana.

XI. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 27.

Organ uprave nadležan za geodetske poslove izvest će u digitalnom katastarskom planu detaljan prikaz granica Nacionalnog parka u roku od jedne godine od stupanja na snagu ovog Zakona. Detaljan prikaz granica iz prethodnog stava izvest će se tako da se u slučaju da granica prolazi preko polovine površine parcele (katastarske čestice) kao granica Nacionalnog parka utvrdi unutrašnja granica predmetne parcele.

Član 28.

Nekretnine iz člana 15. ovog Zakona Vlada će najkasnije u roku od jedne godine od stupanja na snagu ovog Zakona posebnom odlukom prenijeti na upravljanje Javnom preduzeću. Ministar i korisnici nekretnina i zemljišta u Nacionalnom parku, koji su u državnom vlasništvu, najkasnije u roku od jedne godine od stupanja na snagu ovog Zakona sporazumom će utvrditi način privređivanja sa predmetnim nekretninama.

Član 29.

Fizička lica koja su do stupanja na snagu ovog Zakona imala po posebnim zakonima pravo obavljanja djelatnosti i korištenja prirodnih vrijednosti i dobara u području Nacionalnog parka, isto pravo zadržavaju do uređenja njihovih prava prema ovom Zakonu, a postojeće aktivnosti mogu obavljati u obimu, na način i pod uvjetima koji su određeni u propisu na osnovu kojih su ostvarili pravo obavljanja aktivnosti i korištenja prirodnih vrijednosti i dobara.

Pravna lica koja su do stupanja na snagu ovog Zakona imala po posebnim zakonima pravo obavljanja djelatnosti i korištenja prirodnih vrijednosti i dobara u području Nacionalnog parka, isto pravo zadržavaju do uređenja njihovih prava prema ovom Zakonu, a postojeće aktivnosti mogu obavljati u obimu, na način i pod uvjetima koji su određeni u propisu na osnovu kojih su ostvarili pravo obavljanja aktivnosti i korištenja prirodnih vrijednosti i dobara.

Prava iz stava 1. ovog člana preciznije će odrediti po službenoj dužnosti Ministarstvo u naknadno provedenom upravnom postupku kojim će se utvrditi koje se djelatnosti mogu obavljati u Nacionalnom parku ili u području Nacionalnog parka.

Član 30.

Vlada će u roku od 30 dana od stupanja na snagu ovog Zakona donijeti odluku o osnivanju Javnog preduzeća iz člana 13. ovog Zakona i osigurati u budžetu Federacije osnivački kapital u iznosu od 100.000,00 KM.

Član 31.

Plan upravljanja Nacionalnim parkom bit će donesen u roku od najkasnije jedne godine od stupanja na snagu ovog Zakona. Plan upravljanja Nacionalnim parkom donosi Vlada.

Član 32.

Ministar će u roku od jedne godine od stupanja na snagu ovog Zakona donijeti provedbeni propis o načinu raspodjele subvencija iz člana 19. stav 1. tačka 7. ovog Zakona.

Član 33.

Ministar će u roku od šest mjeseci od stupanja na snagu ovog Zakona donijeti provedbeni propis kojim će se detaljno urediti ovlaštenja, organizacija i način rada nadzorničke službe zaštite prirode iz člana 25. stav 5. ovog Zakona.

Vlada će u roku od najkasnije šest mjeseci od stupanja na snagu ovog Zakona donijeti provedbeni propis kojim će se detaljno urediti učestvovanje odgovarajućih službi sektora javnih djelatnosti u neposrednom nadzoru na području Nacionalnog parka iz člana 25. ovog Zakona.

Član 34.

Federalno ministarstvo okoliša i turizma će u roku od jedne godine od stupanja na snagu ovog Zakona na području Nacionalnog parka odrediti vodozaštitna područja/zone sa uvjetima njihovog korištenja u smislu mjera zaštite, zabrana i ograničenja na tim područjima.

Član 35.

Vlada će u roku od najkasnije jedne godine od stupanja na snagu ovog Zakona na području Nacionalnog parka odrediti lovna područja (lovišta) sa uvjetima njihovog korištenja, vode } i računa da se područje stroge i usmjerene zaštite sa odgovarajućom sigurnosnom (tampon) zonom odredi kao nelovno područje.

Član 36.

Detaljne granice Nacionalnog parka bit će precizirane Prostornim planom posebnih obilježja od značaja za Federaciju Bosne i Hercegovine.

Član 37.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenim novinama Federacije BiH".

Predsjedavajući
Predstavničkog doma
Parlamenta Federaci
Safet Softić

Predsjedavajući
Doma naroda
Parlamenta Federacije BiH
Stjepan Krešić